

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Культурний бюджет-2026: на що підуть +45% фінансування. – Анастасія Платонова](#)

[Тетяна Бережна представила оновлену команду Мінкульту. – Валерія Буняк](#)

[Незламна культура: у Києві вручили державні премії у сфері мистецтва. – Ганна Тимошенко](#)

[«У нас стрімко скорочується простір для дискусій»: Конгрес культури 2026. – Ксенія Білаш](#)

[«Розкрадач гробниць» з Ермітажу: що встиг вивезти в рф з Криму археолог Бутягін, якого затримали у Польщі на вимогу України. – Зіновія Воронович](#)

[Як українська мова допомогла «Чорнобильській резолюції» ООН. – Тарас Кремень](#)

Вшанування пам'яті

[«Ми водночас перебуваємо в ситуації memento mori та carpe diem»: Конгрес культури 2026. – Ксенія Білаш](#)

[Пам'ять, якою ми є. – Анастасія Платонова](#)

[Вікторія Амеліна посмертно стала почесною громадянкою Ліона](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Блокування російської музики на стримінгах: в Україні готують юридичне рішення. – Катерина Ганжа](#)

Медіа

[Батько Вікторії Роциної отримає виплату вже цього року, – Тетяна Бережна. – Марина Пилипенко](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[Замість меморіалу загиблим на війні проти рф випускникам: у Києві поруч з історичним факультетом Університету імені Драгоманова встановили бюст російському дипломату, комуністичному пропагандисту Чингізу Айтматову. – Анатолій Буряк](#)

Благодійність

[Гурт «Бумбокс» зібрав 5,5 млн гривень на потреби Сил оборони. – Микита Кишиневський](#)

[Військовий та комік Сергій Ліпко зібрав 1,7 млн гривень для Сил оборони. – Микита Кишиневський](#)

[Онлайн-кінотеатр Takflix відкриває безкоштовний доступ до фільмів на підтримку фонду «Повернись живим»](#)

Фестивалі

[У Харкові відбудеться відкриття виставки мальовисів «Мій супергерой». – Олексій Содома](#)

Музика

[У Лондоні відбулася британська прем'єра симфонічної поеми Ганни Гаврилець «Знаки». – Катерина Гладка](#)

[Святослав Вакарчук та композиторка Марія Яремак виступили на вокзалі St Pancras у Лондоні. – Катерина Гладка](#)

[Brykulets, Паліндром і DakhaBrakha: оголосили переможців премії Megogo Music Awards 2025. – Поліна Горлач](#)

[Нові українські знаменитості: які артисти у 2025 році підкорювали чарти й екрани. – Вінстон Вон](#)

[Українка посіла друге місце на дитячому «Євробаченні-2025». – Іванна Якимчук](#)

[Продюсер Полякової пропонує змінити правила Нацвідбору на «Євробачення». – Юрій Свиридюк](#)

[Голова підкомітету з музіндустрії вважає, що потреби переглядати правила нацвідбору на «Євробачення» немає. – Валерія Буняк](#)

Візуальні мистецтва

[Проект «Хмарне сховище» оголошує опенкол для митців. – Олексій Содома](#)

[Jam Factory оголосив Конкурс незалежних кураторських досліджень: проект переможця експонуватиметься в артцентрі. – Анастасія Курінська](#)

[Перевідкрити себе та простір: у Києві відкрилася виставка «Мистецтво Всюди». – Софія Богуславець](#)

[На Центральному вокзалі в Києві з'явиться інсталяція «Поділись світлом». – Дарина Рубан](#)

[Про їжу, дім, садівництво та «Землю, яку ми несемо»: мистецька програма у Jam Factory Art Center. – Марія Банько](#)

[«Для Сироти»: в Івано-Франківську відбулася мистецька акція на підтримку](#)

[кримського політв'язня Богдана Зізи. – Інна Сендецька-Монюк, Наталія Димніч](#)
[В Ізмаїльській картинній галереї відкрили міжнародну виставку «Емілія»](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Ксенія Бугрімова, Women and the World: Мене всі відмовляли робити кінофестиваль. – Галина Петренко](#)

[«225»: тут є те, чого бракує у воєнних історіях. – Андрій Кокотюха](#)

[Серіал «Вітя»: ремонт мізків та двигунів. – Ігор Кромф](#)

[Фільм «Ти – космос» продовжили у прокаті на четвертий вікенд. – Микита Кишиневський](#)

[Особлива версія фільму «Антарктида» Антона Птушкіна доступна для безкоштовного перегляду онлайн](#)

[Кожен упізнає себе: зіркова комедія «Батьківські збори» з'явиться онлайн](#)

[Голос Карпат у кіно: презентовано трейлер повнометражної стрічки «Вічник» з Павлом Текучевим у головній ролі](#)

[Продовження пригод сім'ї Забіяк: вийшов тизер комедії «Крашанка 2.0. Квантовий парадокс»](#)

Просвітництво

[У Києві опублікували книжку про діячів науки та культури в архівних документах радянських спецслужб](#)

Література. Книговидання

[Вибір Читомо-2025 – літкритики відзначають найкращу українську прозу](#)

[З'явився каталог української дитячої літератури 2025 року](#)

[Під час святкового шопінгу зумери найчастіше обирають книжки – дослідження](#)

Музейна справа

[Рух як музейний експонат: як у НХМУ працюють над можливістю архівувати танець. – Марія Кабацій](#)

[Безсовісні танці: виставка про українське поетичне кіно в Довженко-Центрі у рамках Київської бієнале. – Олексій Мінько](#)

[Музей Гончара подарує різдвяні зірки українським громадам](#)

[Мандрівка у Жовківський замок: експозиція врятованих барокових скульптур світового рівня. – Галина Терещук](#)

[На Кіровоградщині відкрили музей хору](#)

Охорона культурної спадщини

Україну обрали заступницею голови Бюро Комітету ЮНЕСКО з охорони нематеріальної культурної спадщини. – Валерія Буняк

Мін'юст найняв юристів в Іспанії, щоб повернути скіфське золото в Україну. – Софія Турко

«Квіти України» – пам'ятка архітектури: це підтвердив Верховний Суд. – Анастасія Курінська

Бібліотечна справа. Читання

Українська бібліотечна асоціація отримала одну з найвищих відзнак у бібліотечній сфері Німеччини

В Україні оголосили Різдвяний збір літератури для бібліотек сіл і селищ

У Львові й Дніпрі закриваються книгарні «Ноти» і «Ніша»

Закордонні українці

Як українські хористки-біженки, «наближаючи мир», здобули Премію миру в Німеччині. – Мар'яна Сич

Бібліотекарів у світі усе частіше просять знайти книжки, яких не існує, через помилки ШІ

«Україна переможе». Як у росії переслідують за українські пісні, щоб «викликати загальний страх»

Загальні питання

Культурний бюджет-2026: на що підуть +45% фінансування. – Анастасія Платонова

Днями стали відомі перші деталі державного фінансування культурної сфери на наступний рік (на неї витратять на 45% більше, ніж цього року). Ключовим пріоритетом Міністерство культури називає зміцнення ідентичності, видатки на оплату праці фахівців закладів культурної освіти зростуть у 1,4 рази, на вироблення культурного контенту залучать додаткові 4 млрд грн, а на Український інститут національної пам'яті дадуть у 13,4 рази більше коштів (26 млн грн). Авторка проаналізувала, як держава наступного року профінансує ці й інші ключові напрями, про що свідчать ці пріоритети та як культурна сфера примудряється існувати у багаторічному режимі виживання. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246299/2025-12-13-kulturnyy-byudzheth-2026-na-shcho-pidut-45-finansuvannya/>

Тетяна Бережна представила оновлену команду Мінкульту. – Валерія Буняк

Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики – міністерка культури Т. Бережна представила оновлений керівний склад Міністерства культури. І. Вербицький – заступник міністерки. Відповідатиме за відновлення та збереження культурної спадщини, а також за проведення інституційних реформ у секторі. А. Бондар – заступниця з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації (CDTO). Б. Лаюк – заступниця міністра, фокусом якої є державна мовна політика, підтримка вітчизняних видавців та просування української літератури за кордоном. Н. Мовшович – заступниця з питань європейської інтеграції. В. Левчук – державний секретар, який забезпечуватиме координацію роботи відомства. Бережна також зазначила, що наступного року Мінкульт буде розвивати чотири ключових напрями: розвиток культурних та креативних інституцій; збереження та відновлення спадщини; підтримка людського потенціалу через культуру; міжнародна співпраця та культурна дипломатія. Кожен з напрямів має свій набір проєктів. Зокрема, ключові проєкти міжнародного партнерства: Український фонд культурної спадщини (UCHF) – багатодонорський фонд у Брюсселі для захисту нашої спадщини; Equipment for Culture (E4C) – підтримка інституцій обладнанням; CuRe – Culture for Recovery – інтеграція культури у відбудову та відновлення; Міжнародні резиденції та фестивалі – розвиток креативної дипломатії. Бережна зауважила, що на сьогодні першого заступника не призначено, але таке призначення планується в майбутньому. Вона також додала, що програму «1000 годин українського контенту», ініційовану президентом Зеленським, курируватиме Мовшович. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246294/2025-12-12-tetyana-berezhna-predstavyla-onovlenu-komandu-minkultu/>

Незламна культура: у Києві вручили державні премії у сфері мистецтва.
– Ганна Тимошенко

12 грудня у Національному академічному драматичному театрі імені Івана Франка Міністерство культури України спільно з Державним агентством з питань мистецтв та мистецької освіти провели церемонію нагородження лауреатів державних галузевих премій у сфері культури та мистецтва. Церемонію розпочали з вручення Премії імені Миколи Анацького – державної нагороди у сфері фотомистецтва, заснованої у 2024 році на честь військового фотографа. Лауреатами стали Ю. Лісничук у номінації «Документальна (репортажна) фотографія» та І. Лавров у номінації «Художня фотографія». Окремо комітет відзначив В. Пудровську і П. Пономарьова – як приклад того, що сучасна українська фотографія працює на межі мистецтва й свідчення. Серед образотворчих мистецтв Премію імені Катерини Білокур отримав кераміст Р. Скибін за цикл панно «Qalqan/Щит» – роботу, яка напряду резонує з темою захисту й спротиву. Премію імені Михайла Дергуса у 2025 році присудили художнику та викладачу Львівської національної академії мистецтв Ю. Смольському за цикл «Горизонт». Поруч із ним комітет відзначив Н. Кохаль та В. Стасенка – за роботи, що осмислюють крихкість часу й ідентифікацію людини через війну. Премію імені Шолом-Алейхема отримав Л. Лейдерман за роман «Кохана вийде», а серед відзначених – перекладачка Т. Непипенко і драматург О. Володарський. Премію імені Олеса Гончара здобула О. Пшенична за роман «Там, де заходить сонце», а комітет додатково відзначив ще кількох авторів, чия проза фіксує досвід війни, пам'яті та особистої відповідальності. Лауреатами Премії імені Миколи Лисенка стали О. Перепелиця й О. Шуміліна, Премії імені Косенка – Є. Марчук, Премії імені Леся Курбаса – режисер Д. Захоженко за виставу «Птахи». Балетмейстерка К. Курман отримала Премію імені Анатолія Шекери, а композитори й виконавці були відзначені преміями імені Ревуцького та Гоголя. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/68854/nezlamna-kultura-u-kyyyevi-vruchyly-derzhavni-premiyi-u-sferi-mystecztva/>

«У нас стрімко скорочується простір для дискусій»: Конгрес культури 2026. – Ксенія Білаш

У Львові пройшов триденний Конгрес культури 2026, сформований навколо теми зв'язків і розривів – між людьми, поколіннями, інституціями та містами. Однією з дискусій на цю тему була важлива розмова, присвячена так званим новим інституціям, які з'явилися після Революції Гідності та відчутно змінили культурне поле країни. У розмові взяли участь представники і представниці таких інституцій: А. Образцова (директорка Українського культурного фонду), Ю. Хомчин (директорка Інституту стратегії культури), А. Погрібна (заступниця генеральної директорки з програмних питань Мистецького арсеналу), І. Демченко (програмна директорка Jam Factory), В. Шейко (директор Українського інституту). Модерувала розмову О. Дашаківська (менеджерка Міжнародного фонду «Відродження»). Опубліковано основні тези цієї дискусії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/14/711597_strimko_skorochuietsya_prostir.html

«Розкрадач гробниць» з Ермітажу: що встиг вивезти в РФ з Криму археолог Бутягін, якого затримали у Польщі на вимогу України. – Зіновія Воронович

У Варшаві за запитом українських правоохоронців затримано відомого російського археолога О. Бутягіна – його звинувачують у незаконних розкопках в окупованому Криму, які завдали збитків на 200 млн грн. Докладніше про те, що саме знайшла археологічна експедиція під керівництвом Бутягіна у Криму, зокрема на території давньогрецького поселення Мірмекій, та з якою метою він подорожував Європою:

<https://espresso.tv/suspilstvo-rozkradach-grobnits-z-ermitazhu-shcho-vstig-vivezti-v-rf-z-krimu-arkheolog-butyagin-yakogo-zatrimali-u-polshchi-na-vimogu-ukraini>

Як українська мова допомогла «Чорнобильській резолюції» ООН. – Тарас Кремінь

Уповноважений із захисту державної мови (2020–2025), народний депутат України VIII скликання зазначає: «10 грудня Генеральна асамблея ООН ухвалила ініційовану Україною резолюцію „Зміцнення міжнародного співробітництва та координації зусиль у справі вивчення, пом’якшення та мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи”... Україна вперше з 1986 року закріпила в ООН українську транслітерацію слова „Chornobyl” замість російського „Chernobyl”... Для утвердження державної мови історична резолюція стала наріжним каменем для наших майбутніх перемог, адже це дає справжню можливість переглянути низку інших політичних документів, в яких фігурують не тільки топоніми, принципово важливі як для захисту національних інтересів, так і реальної боротьби проти ворожої пропаганди... Адже транслітерація, яка відповідає мовному закону, також може довести до дипломатичного нокауту країну-агресорку, це – надійний інструмент захисту національної ідентичності, важливий елемент інформаційної та мовної безпеки, вимога українського законодавства, а також дієвий механізм утвердження рідної мови та міжнародної суб’єктності України. Доведено на прикладі інших топонімів: українська версія власних назв у міжнародному просторі („Kyiv”, „Kharkiv”, „Odesa”, „Mykolaiv”) не тільки протидіє російським історичним покручам („Kiev”, „Kharkov”, „Odessa”, „Nikolaev”). Цей фактор ціннісної тотожності нації по-справжньому забезпечує пізнаваність української культурної, історичної та географічної спадщини на мапі сучасного світу. Транслітерація за правописом – це дієвий елемент протидії російській пропаганді, нав’язуванню російських стандартів у медіа, логістиці та картографії, інших сферах, а також розмиванню нашої присутності в міжнародних базах даних (ICAO, ISO, Google Maps, Wikipedia). Важливо, що все це – в межах мовного закону, чинного правопису та Постанови КМУ № 55 від 27 січня 2010 року, якими давно передбачено утвердження уніфікованих форм географічних назв, недопущення використання російських кальок, стандартизацію онімів у міжнародному спілкуванні, а також обов’язковість

використання державних стандартів у публічній сфері. Державна мова – наш гострий меч у захисті національної ідентичності у світі...». Докладніше:

https://lb.ua/blog/taras_kremin/711512_yak_ukrayinska_mova_dopomogla.html

Вшанування пам'яті

«Ми водночас перебуваємо в ситуації memento mori та carpe diem»:
Конгрес культури 2026. – Ксенія Білаш

На IV Конгресі культури, що присвячений темі зв'язків і розривів – між людьми, поколіннями, інституціями та містами, – відбулася дискусія «Вузли пам'яті: розплутувати чи затягувати?». Говорили про специфіку роботи з пам'яттю під час війни, радянську травму традицій меморіалізації, позитивні приклади гідного вшанування полеглих. У розмові взяли участь К. Даценко (співзасновниця ГО «Вшануй», що адвокує комеморативні практики в Україні), Т. Іщик (молодший сержант, дослідник української військової меморіальної культури), А. Лягуша (академічний директор магістерської програми «Дослідження пам'яті та публічна історія» Київської школи економіки), Х. Рутар (дослідниця культурної пам'яті та травми, викладачка кафедри культурології Українського католицького університету), І. Скиба-Якубова (виконавча директорка «Радіо Хартія»). Модерувала розмову журналістка Суспільне Культура О. Котубей-Геруцька. Опубліковано основні тези дискусії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/15/711907_mi_vodnochas_perebuvaiemo.html

Пам'ять, якою ми є. – Анастасія Платонова

«Цим текстом ми розпочинаємо серію „Зберігачі пам'яті“, присвячену різним аспектам вітчизняного середовища пам'яті й меморіалізації війни, що триває. Ми будемо говорити про тенденції, проблематики, виклики та здобутки спільноти пам'яті, про ролі й функції ключових стейкхолдерів, котрі працюють з пам'яттю на державному, академічному, інституційному, експертному рівнях, а також про індивідуальний вимір пам'яті, зокрема про те, чому пам'ять завжди дієслово і чому пам'ять – це кожен з нас. Перший текст присвячено актуальним процесам і больовим точкам у полі пам'яті: про що свідчить розрив між політиками і практиками пам'яті, яка пам'ять є живою, як на наших очах витворюється новий український меморіальний проєкт. Серію створено в партнерстві з Jam Factory Art Center». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/12/711247_pamyat_yakoyu_mi_ie.html

Вікторія Амеліна посмертно стала почесною громадянкою Ліона

Українську письменницю і документаторку воєнних злочинів В. Амеліну посмертно визнано почесною громадянкою міста Ліон у Франції, повідомила її подруга, журналістка, кураторка культурних проєктів Т. Терен. За її словами, місто щороку надає цей статус правозахисникам і активістам до Дня прав людини за поданням громадських організацій та мера Грегорі Дусе. Докладніше:

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Блокування російської музики на стримінгах: в Україні готують юридичне рішення. – Катерина Ганжа

В Україні напрацьовують юридичний механізм, який дозволить блокувати російських виконавців на стримінгових платформах за рішеннями РНБО, повідомив голова підкомітету з питань музичної індустрії комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, президент Всеукраїнської асоціації музичних подій UAME О. Санченко. «Ми [UAME] зробили відкриту google-форму і звернулися до музичних медіа із закликом допомогти інформаційно. Туди додали перелік виконавців і подали до Служби безпеки України, а вони чи Мінкульт подають на РНБО», – розповів Санченко. Також він повідомив, що вже відбулися консультації з представниками стримінгових платформ щодо того, як би вони змогли реалізувати заборону російської музики в Україні. «Вони нам фактично сказали, що є два варіанти: ви або законом приймаєте, що, наприклад, за мовною ознакою треба забороняти, тоді ми будемо реагувати; або у вас є санкції РНБО по конкретних артистах і ви звертаєтесь, що ви хочете заблокувати по геолокації, щоб вони не видавалися в Україні, або видалити, якщо це має відношення до тероризму чи таке інше», – зазначив Санченко. За його словами, перший варіант не є слушним з огляду на євроінтеграційний курс України, тому зараз в Офісі президента і профільному підкомітеті парламенту працюють над тим, щоб рішення РНБО з'явилося швидше. Коментуючи те, чи всі стримінги готові погодитися на такий варіант, Санченко зауважив, що це буде зрозуміло до березня 2026 року. Відповідаючи на запитання щодо музики російських артистів, стосовно яких РНБО не ухвалюватиме окремих рішень, Санченко підкреслив, що це питання наразі залишається відкритим. «Ще в минулому законодавстві ми передбачали „білі списки“, там є процедура, поки нуль артистів у тих списках. Це означає, що цей артист публічно пише в СБУ, що засуджує російську агресію, і далі приймається рішення, що ми його можемо залишати в медійному полі. Ми зробили такий жест декілька років тому, бо думали, що це буде їх спонукати виходити з такою позицією, що нам було важливо інформаційно, але ніхто не подався», – розповів голова підкомітету. Що стосується російськомовних пісень українських артистів, на його думку, їхня кількість буде зменшуватися природним шляхом, особливо якщо держава буде підтримувати українськомовну музику. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-blokuvannya-rosiyskoi-muziki-na-strimingakh-v-ukraini-gotuyut-yuridichne-rishennya>

Медіа

Батько Вікторії Рощиної отримає виплату вже цього року, – Тетяна Бережна. – Марина Пилипенко

Держкомтелерадіо здійснить виплату батькові загиблої у російському полоні журналістки В. Рощиної, як тільки отримає гроші на рахунок. Гроші мають надійти в цьому році, повідомила віцепрем'єрка з питань гуманітарної політики – міністерка культури Т. Бережна. Одноразова грошова допомога в разі поранення становить 50 прожиткових мінімумів для працездатних осіб на час виплати, у разі загибелі – 100 прожиткових мінімумів на час виплати, що станом на грудень становить понад 300 тисяч гривень. За даними пресслужби Міністерства культури, на програму виплат одноразової грошової допомоги на 2026 рік передбачено 500 тисяч гривень. Програму фінансуватимуть відповідно до закону «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», постанови Кабінету Міністрів України № 776 від 2016 року «Про затвердження порядку виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі або поранення (контузії травми або каліцтва) журналіста під час виконання ним професійних обов'язків». Виплати здійснюються на підставі звернення від постраждалих сімей або журналістів. На сьогодні, за інформацією відомства, інших звернень щодо виплат через загибель або поранення журналістів під час виконання професійних обов'язків, окрім як від родини Рощиної, до Держкомтелерадіо не надходило. Докладніше:

<https://detector.media/community/article/246307/2025-12-13-batko-viktorii-roshchynoi-otrymaie-vyplatu-vzhe-tsogo-roku-tetyana-berezhna/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

Замість меморіалу загиблим на війні проти рф випускникам: у Києві поруч з історичним факультетом Університету імені Драгоманова встановили бюст російському дипломату, комуністичному пропагандисту Чингізу Айтматову. – Анатолій Буряк

На галявині, що на території істфаку Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (колишній Національний педагогічний університет), без погодження з трудовим колективом та студентським самоврядуванням з'явився бюст радянського киргизького письменника-пропагандиста доби СРСР Ч. Айтматова, який в останні роки свого життя був послом рф у Люксембурзі, повідомив столичний освітянин, педагог-новатор та співавтор підручників С. Берендєєв. Мова про адресу – вулиця Освіти у Солом'янському районі міста Києва. «На цьому місці планували встановити меморіал загиблим воїнам – випускникам історичного факультету. Станом на сьогодні 24 випускники факультету загинули, захищаючи незалежність України», – пояснив ситуацію Берендєєв. Викладачі й випускники історичного факультету, за його словами, вимагають від керівництва УДУ ім. Драгоманова: публічних пояснень щодо ухвалення цього рішення; надання документів про погодження встановлення пам'ятника; відкритого діалогу з академічною спільнотою; повернення до питання встановлення меморіалу загиблим воїнам-випускникам. Як свідчать наведені ним світлини з місця події, бюст встановлено, але будівельні роботи ще

тривають. Принаймні про офіційне відкриття композиції ще ніде ніким не повідомлялося. Посол Киргизстану в Україні Ідрис Кадиркулов неодноразово висловлювався на користь встановлення у Києві чи то пам'ятника, чи то погруддя Айтматова. Востаннє він заявляв про це вже під час президентства Зеленського та повномасштабного російського вторгнення, а саме у грудні 2024 року. За його словами, створити скульптурний образ Ч. Айтматова погодився київський митець М. Зноба. Однак, на той момент місце встановлення бюсту ще не називалося. Попри те, що влада Киргизстану позиціонує Айтматова (1928–2008) виключно як «класика киргизької літератури», той також був впливовим громадсько-політичним діячем Радянського Союзу, членом Компартії СРСР, всередині якої належав до реакційної течії. Зокрема, у 1978 році підписав відкритого «Листа 50-ти» із засудженням Солженіцина та Сахарова. Ректором університету є 76-річний філософ за фахом В. Андрущенко, який за СРСР теж був членом КПРС і розробляв радянську ідеологію (тема кандидатської – «Людина в системі культури розвинутого соціалізму», 1984 рік). Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-zamist-memoriala-zagiblim-na-viyni-proti-rf-vipuschnikam-u-kievi-poruch-z-istorichnim-fakultetom-universitetu-imeni-dragomanova-vstnovili-byust-rosiyskomu-diplomatu-komunistichnomu-propagandistu-chingizu-aytmatovu>

Благодійність

Гурт «Бумбокс» зібрав 5,5 млн гривень на потреби Сил оборони. – Микита Кишиневський

Гурт «Бумбокс» зібрав 5 589 078 гривень на підтримку українських військових під час «Дронотуру-25». Цю суму вдалося отримати завдяки активності слухачів, благодійним аукціонам та продажу квитків. Музиканти виступали у країнах Європи та Північної Америки. Докладніше:

<https://shotam.info/hurt-bumboks-zibrav-5-5-mln-hryven-na-potreby-syl-oborony/>

Військовий та комік Сергій Ліпко зібрав 1,7 млн гривень для Сил оборони. – Микита Кишиневський

Військовослужбовець та стендап-комік С. Ліпко провів благодійний тур із трьох концертів під час своєї відпустки. На виступах у Львові, Івано-Франківську та Києві він разом із глядачами зміг зібрати 1 775 364 гривні. Докладніше:

<https://shotam.info/viyskovyy-ta-komik-serhiy-lipko-zibrav-1-7-mln-hryven-dlia-syl-oborony/>

Онлайн-кінотеатр Takflix відкриває безкоштовний доступ до фільмів на підтримку фонду «Повернись живим»

Онлайн-кінотеатр Takflix.com разом із фондом «Повернись Живим» запускають спільну кампанію «Takflix Дронопад». У її рамках глядачам пропонують безплатно дивитися українське кіно, а зекономлені кошти передавати на однойменний збір. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/12/onlajn-kinoteatr-takflix-vidkryvaye-bezkoshtovnyj-dostup-do-filmiv-na-pidtrymku-fondu-povernys-zhyvym/>

Фестивалі

У Харкові відбудеться відкриття виставки мальовисів «Мій супергерой».
– Олексій Содома

14 грудня «Мальовис фест» проведе у Харкові виставку мальовисів «Мій супергерой» та оголосить переможців фестивалю. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/painting-festival-in-kharkiv/>

Музика

У Лондоні відбулася британська прем'єра симфонічної поеми Ганни Гаврилець «Знаки». – Катерина Гладка

Днями в церкві St James's Church, Sussex Gardens у центрі Лондона відбувся концерт «Symbols» у виконанні Lihtar Orchestra and Choir, організований у партнерстві з Українським інститутом. Lihtar Orchestra and Choir – незалежний колектив українських та іноземних студентів лондонських консерваторій, що спеціалізується на сучасній українській музиці. Диригентом вечора виступив М. Левицький. Центральним номером програми стала британська прем'єра симфонічної поеми «Знаки» Г. Гаврилець. Твір було створено наприкінці 2013 року під час Революції Гідності за підтримки польської фундації Fundacja Pro Musica Viva та Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Поема увійшла до підготовленої Українським інститутом у 2024 році «Антології української симфонічної мініатюри». У програмі також прозвучали Прелюдія та Liebestod з опери «Трістан та Ізольда» Ріхарда Вагнера та Сюїта з опери «Лулу» Альбана Берга. Концерт відбувся в межах довгострокової програми Українського інституту «Sforzando», спрямованої на представлення українських музикантів на ключових світових подіях у сфері класичної музики. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/13/711641_londoni_vidbulasya_britanska.html

Святослав Вакарчук та композиторка Марія Яремак виступили на вокзалі St Pancras у Лондоні. – Катерина Гладка

13 грудня на вокзалі St Pancras International у Лондоні відбувся благодійний концерт Ukrainian Carols of Hope, що пройшов у межах серії St Pancras International Carolling for Causes. У заході взяли участь український музикант С. Вакарчук, композиторка й піаністка М. Яремак та хор «Ліхтар» під керівництвом М. Левицького. Під час концерту збирали кошти на підтримку відділення інтенсивної терапії дитячої лікарні «Охматдит» у Харкові. Подію організувала Campaign for Ukraine у партнерстві зі St Pancras International за підтримки Посольства України у Великій Британії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/15/711959_svyatoslav_vakarchuk.html

Бrykulets, Паліндром і DakhaBrakha: оголосили переможців премії Megogo Music Awards 2025. – Поліна Горлач

11 грудня оголошено переможців премії Megogo Music Awards. Цьогоріч в 11 основних категоріях премії було номіновано понад 130 артистів і гуртів. Переможців визначали за результатами оцінок журі та онлайн-голосування слухачів із можливістю подвоїти голоси донатами на підтримку медичної служби «Азов». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1187242-brykulets-palindrom-i-dakhabrakha-ogolosili-peremozciv-premii-megogo-music-awards-2025/>

Нові українські знаменитості: які артисти у 2025 році підкорювали чарти й екрани. – Вінстон Вон

У 2025 році сформувалося нове покоління українського музичного мейнстріму. Ті, кого ще торік можна було назвати інді-артистами, цього року стали повноцінними зірками з присутністю на телебаченні, співпрацями з модними брендами та високобюджетними проєктами. Докладніше про те, хто став справжніми селебриті цього року та хто повернувся до зіркового статусу після перерви:

<https://suspilne.media/culture/1184566-novi-ukrainski-znamenitosti-aki-artisti-u-2025-roci-pidkoruvali-carti-j-ekrani/>

Українка посіла друге місце на дитячому «Євробаченні-2025». – Іванна Якимчук

13 грудня на дитячому «Євробаченні-2025» українка С. Нерсисян із піснею «Мотанка» посіла друге місце. Перемогу отримала представниця Франції Лу Дельоз. Україна стала переможцем глядацького голосування. Докладніше:

https://zaxid.net/ukrayina_posila_druge_mistse_na_dityachomu_yevrobachen_ni_2025_n1625939

Продюсер Полякової пропонує змінити правила Нацвідбору на «Євробачення». – Юрій Свиридчук

Український продюсер М. Ясинський виступив з ініціативою переглянути правила Національного відбору на «Євробачення». На його думку, норми щодо дискваліфікації артистів, які виступали в росії до 2022 року, є «застарілими» та потребують уточнення. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1187914-produser-polakovoi-proponue-zminiti-pravila-nacvidboru-na-evrobacenna/>

Голова підкомітету з музіндустрії вважає, що потреби переглядати правила нацвідбору на «Євробачення» немає. – Валерія Буняк

Голова підкомітету з питань музичної індустрії Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики, президент Всеукраїнської асоціації музичних подій UAME О. Санченко не бачить необхідності переглядати правила національного відбору на пісенний конкурс «Євробачення». «Моя позиція збігається з позицією Суспільного – є правила, і в них зазначено, що ті, хто після 2014 року виступав у росії, не мають права

долучатися. Я думаю, це правильний сигнал з точки зору громадянської позиції», – сказав Санченко. На його думку, в Україні є багато артистів, «гідних бути і в журі, і бути номінантами». «Величезна кількість людей подалася, які не мають з цим проблем, не були в росії, мали клепку. 2013–2014 рік став водорозділом», – сказав посадовець і додав, що, оскільки йдеться саме про національний відбір, то люди мають бути певним орієнтиром. Докладніше:

<https://stv.detector.media/inshe/read/9180/2025-12-12-golova-pidkomitetu-z-muzindustrii-vvazhaie-shcho-potreby-pereglyadaty-pravyla-natsvidboru-na-ievrobachennya-nemaie/>

Візуальні мистецтва

Проект «Хмарне сховище» оголошує опенкол для митців. – Олексій Содома

Національна академія мистецтв України разом з Інститутом проблем сучасного мистецтва та Центром сучасного мистецтва М17 оголошують набір робіт для проекту «Хмарне сховище», що присвячений колективній пам'яті, мистецтву як інструменту осмислення минулого, крихкості культурної спадщини тощо. У його межах куратори проведуть виставки робіт учасників у трьох інституціях: Інститут проблем сучасного мистецтва – кінець лютого 2026; Центр сучасного мистецтва М17 – початок березня 2026; Національна академія мистецтв України – середина березня 2026. До участі запрошуються митці будь-якого напрямку: живопис, скульптура, відео, фотографія, перформанс, інсталяція, звук, цифрове мистецтво тощо. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/cloud-storage-opencall/>

Jam Factory оголосив Конкурс незалежних кураторських досліджень: проєкт переможця експонуватиметься в артцентрі. – Анастасія Курінська

Jam Factory Art Center відкрив прийом заявок на Конкурс незалежних кураторських досліджень 2026. Ініціативу створено для підтримки авторських дослідницьких проєктів у сфері сучасного українського мистецтва. За підсумками конкурсу журі обере один проєкт, який реалізують у виставковому форматі у просторі та у співпраці з командою Jam Factory Art Center з травня по серпень 2026 року. Таким чином автори проєкту-переможця отримають: гонорари кураторам, художникам та основній команді проєкту; виробництво та технічну реалізацію виставки; організаційний супровід та координацію; комунікаційну підтримку, включно з PR та промоцією проєкту. Докладніше про умови участі:

<https://suspilne.media/culture/1187776-jam-factory-ogolosiv-konkurs-nezaleznihi-kuratorskih-doslidzen-proekt-peremozca-eksponuvatimetsa-v-artcentri/>

Перевідкрити себе та простір: у Києві відкрилася виставка «Мистецтво Всюди». – Софія Богуславець

Від 12 грудня по 12 січня у Києві на сьомому поверсі у ЦУМі на Хрещатику можна відвідати виставковий проєкт «Мистецтво Всюди», який організовує культурний бренд Vivid Fusion спільно з ЦУМом. В експозиції – артпринти робіт українських художників минулого та сучасності. Проєкт

показує, як речі, що нас оточують кожного дня, можуть набувати глибинного змісту й доступно розповідати про нашу культурну спадщину. Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/art/perevidkryty-sebe-ta-prostir-u-kyievi-vidkrylasya-vystavka-mystecztvo-vsyudy/>

На Центральному вокзалі в Києві з'явиться інсталяція «Поділись світлом». – Дарина Рубан

21 грудня на фасаді Центрального залізничного вокзалу у Києві з'явиться світлова інсталяція «Поділись світлом». Вона працюватиме кілька зимових днів на автономному живленні. На вокзалі розмістять QR-код до онлайн-застосунку. Через нього кожен охочий зможе взаємодіяти з інсталяцією й обирати колір свого «внутрішнього світла». Автор інсталяції – український митець і світловий дизайнер М. Каблука. Проєкт реалізує лабораторія сучасного світлового мистецтва Expolight спільно з УЗ. Докладніше:

<https://shotam.info/na-tsentralnomu-vokzali-v-kyievi-z-iavytsia-instaliatsiia-podily-svitlom/>

Про їжу, дім, садівництво та «Землю, яку ми несемо»: мистецька програма у Jam Factory Art Center. – Марія Банько

Про виставку «Земля, яку ми несемо», що нещодавно відкрилася у Jam Factory Art Center (Львів) і підсумувала однойменну мистецько-спільнотну програму, реалізовану влітку 2025 року в межах міжнародної платформи Magic Carpets. Захід присвячено відповідям на питання: «Що їжа може розповісти про нас, про час, про землю? Чи можуть смаки та запахи хоча б на мить повернути відчуття дому, якщо дім втрачено? Де живе і через що оприявнюється пам'ять – у зошитах з рецептами чи у вправних рухах людини, котра садить городину? Чи здатен квітник на новому місці замінити знайомий ландшафт? І що робить цей спогад: зцілює чи болить?». Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/culture/pro-yizhu-dim-sadivnycztvo-ta-zemlyu-yaku-my-nesemo-mysteczka-programa-u-jam-factory-art-center/>

«Для Сироти»: в Івано-Франківську відбулася мистецька акція на підтримку кримського політв'язня Богдана Зізи. – Інна Сендецька-Монюк, Наталія Димніч

12 грудня в Івано-Франківському краєзнавчому музеї відбулася акція на підтримку політв'язнів, які перебувають у російських тюрмах. Серед них – кримський художник Б. Зіза, який у травні 2022 року облив будівлю окупаційної адміністрації в Євпаторії синьою і жовтою фарбами. За це російські окупанти засудили митця до 15 років колонії. Під час мистецької акції представили відтворену картину Зізи, тексти його листів та фото інших політв'язнів. Ідейники заходу – організація «Крим.SOS» та сестра Зізи О. Баркова – представили роботу кримськотатарської художниці, яка не розкриває своє ім'я. Мисткиня зробила композицію, на якій зобразила одну з робіт Зізи та текст із його листів з ув'язнення. Композицію виставляють у різних містах України та світу. Докладніше:

<https://suspilne.media/ivano-frankivsk/1187728-dla-siroti-v-ivano-frankivsku-vidbulasa-mistecka-akcia-na-pidtrimku-krimskogo-politvazna-bogdana-zizi/>

В Ізмаїльській картинній галереї відкрили міжнародну виставку «Емілія»

Днями в Ізмаїльській картинній галереї відбулося відкриття п'ятої міжнародної виставки «Емілія», присвяченої пам'яті засновниці галереї та першого телебачення у Придунайському краї – Е. Євдокимової. Артпроект започатковано у 2021 році в Обласному центрі естетичного виховання імені Емілії Євдокимової. На цьогорічній виставці представлено 81 твір живопису, графіки та скульптури, які поповнили фонд галереї протягом останнього року. В експозиції – роботи народних та заслужених художників України, членів національних творчих спілок, а також митців з Румунії та Болгарії. Докладніше:

<https://izmail.rayon.in.ua/news/856695-v-izmailskiy-kartinniy-galerei-vidkrili-mizhnarodnu-vistavku-emiliya>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Ксенія Бугрімова, Women and the World: Мене всі відмовляли робити кінофестиваль. – Галина Петренко

«Торік дві українські медійниці – режисерка й продюсерка К. Бугрімова і теле- й радіоведуча М. Виноградова – організували в Лондоні кінофестиваль Women and the World. Рік потому фестиваль розрісся до семи днів, отримав кілька невеликих партнерів і навіть патронат членкині королівської родини Софі Уїнклман, леді Фредерік Віндзор. Фестиваль є радше камерною подією, але важливо розуміти контекст: Лондон – це один із найскладніших кіноринків світу для новачків. Організаторки фестивалю наголошують, що для них важливо було з самого початку створити подію, яка вийде за межі суто української бульбашки у Великій Британії – і це їм вдається: на кінопоказах фестивалю можна побачити різноманітну публіку». В інтерв'ю Бугрімова розповідає про залаштунки фестивального процесу, сміливість шукати нішу на висококонкурентному британському кіноринку, британську пресу і британський протокол. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246275/2025-12-12-kseniya-bugrimova-women-and-the-world-mene-vsi-vidmovlyaly-robyty-kinofestyval/>

«225»: тут є те, чого бракує у воєнних історіях. – Андрій Кокотюха

«Годинна документальна стрічка воєнного режисера Д. Куєвди має невибагливу й водночас багатозначну для втаємничених назву – „225”. Це розповідь про 225 окремий штурмовий батальйон, який першим зайшов на Курщину... Прем'єра відбулася 6 грудня, з нагоди Дня ЗСУ, і вона теж стала не єдиною. Були побоювання, що „225” стане „однією з”. На подібне визначення – на жаль! – приречена переважна більшість військового контенту. Адже, як показала не надто давня презентація 15 проєктів на задану тематику, потрібні, поза сумнівом, стрічки, з правильними посланнями й не завжди пафосні за звучанням, заважають одна одній, не мають постійних майданчиків. Їхні автори здебільшого не бачать цільової аудиторії. Тобто у „225” є всі шанси загубитися

серед собі подібних. Не так: були шанси. Аби не низка складових, котрі не просто вирізняють стрічку серед тематично схожих, а й цілком спроможні задати тон і створити цілий сегмент, котрий реально буде затребуваний...». Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/246328/2025-12-15-225-tut-ie-te-chogo-brakuie-u-voiennykh-istoriyakh/>

Серіал «Вітя»: ремонт мізків та двигунів. – Ігор Кромф

На платформі кіно і телебачення «Київстар ТБ» вийшов перший оригінальний серіал цього стрімінгу – «Вітя». Автором ідеї, режисером та сценаристом став М. Сусіда, це 12-серійне шоу виросло з його однойменного короткометражного фільму. Кінокритик І. Кромф розповідає, що в цьому серіалі залишилося від телевайбу 2000-х, а що є провістком нової української серіальної культури. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/13/711259_serial_vitya_remont_mizkiv.html

Фільм «Ти – космос» продовжили у прокаті на четвертий вікенд. – Микита Кишиневський

Покази українського науково-фантастичного фільму «Ти – космос» продовжено на ще одні вихідні. Це сталося завдяки великій підтримці від людей у соцмережах й усім глядачам, які ходили в кіно. За три тижні стрічку переглянули 209 тисяч людей, а касові збори склали майже 38 мільйонів гривень. Деякі глядачі розповідали у соцмережах, що подивилися фільм кілька разів і готові повертатися знову. Докладніше:

<https://shotam.info/film-ty-kosmos-prodovzhyly-u-prokati-na-chetvertyy- vikend/>

Особлива версія фільму «Антарктида» Антона Птушкіна доступна для безкоштовного перегляду онлайн

Небачена версія фільму «Антарктида» А. Птушкіна (на 3 хвилини довша, ніж кінотеатральна) про українських полярників вийшла на YouTube. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/antarktyda-ptushkina-onlain/>

Кожен упізнає себе: зіркова комедія «Батьківські збори» з'явиться онлайн

Цифрову прем'єру фільму «Батьківські збори» заплановано на 17 грудня на Netflix. Режисер комедійної стрічки – Д. Шмурак. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/batkivski-zbory-onlain/>

Голос Карпат у кіно: презентовано трейлер повнометражної стрічки «Вічник» з Павлом Текучевим у головній ролі

12 грудня відбулася прем'єра офіційного трейлера філософсько-історичної драми «Вічник», екранізації однойменного бестселера М. Дочинця. Фільм створено за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України й Інституту національної пам'яті. Всеукраїнську прем'єру заплановано на 22 січня. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/vichnyk-treiler/>

Продовження пригод сім'ї Забіяк: вийшов тизер комедії «Крашанка 2.0. Квантовий парадокс»

З'явився тизер нової пригодницької комедії-road movie «Крашанка 2.0. Квантовий парадокс» від режисера Т. Дударя. Реліз фільму в українських кінотеатрах заплановано на осінь 2026 року. Водночас перша частина комедії «Крашанка» вже доступна для перегляду на платформах Netflix, Київстар ТБ та ICTV. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/tyzer-krashanka-kvantovyi-paradoks/>

Просвітництво

У Києві опублікували книжку про діячів науки та культури в архівних документах радянських спецслужб

Служба зовнішньої розвідки України представляє збірку «Українські діячі науки й культури в архівних документах радянських спецслужб», яку підготував Галузевий державний архів СЗРУ. Документи розкривають особливості роботи радянських спецслужб проти української наукової і культурної інтелігенції у період 1930–1960 років за кордоном. Вони дають змогу побачити, як радянські спецслужби відстежували діяльність українських навчальних закладів, наукових і культурних товариств, організацій, комітетів, студентських та інших осередків за кордоном, дізнатися, як їх брали на облік, на керівників заводили справи-формуляри, збирали інформацію про політичну спрямованість. Загалом у збірник включено 94 документи. Укладання здійснювалося з дотриманням хронології. Кожен документ має назву і відповідні пошукові відомості, де зазначені номер фонду, справи, тому та аркушу галузевого державного архіву СЗРУ. Запропоноване видання може стати цінним джерелом для подальшого дослідження української історії та усвідомлення того, як за вказівками кремлівського керівництва московсько-більшовицькі спецслужби намагалися знищити українську ідентичність не лише всередині країни, а й за кордоном, не дати розвиватися науці, писати правдиві твори про українську дійсність, здійснювати незалежне дослідження історії України. Джерело:

<https://history.rayon.in.ua/news/856739-u-kievi-opublikovali-knizhku-pro-diyachiv-nauki-ta-kulturi-v-arkhivnikh-dokumentakh-radyanskikh-spetssluzhb>

Література. Книговидання

Вибір Читомо-2025 – літкритики відзначать найкращу українську прозу

22 грудня в Києві літературні критики оголосять найкращі книжки української прози за 2025 рік – фікшн та автофікшн. Подія відбудеться в книгарні Readeat, яка виступає партнером заходу. Таку відзнаку цього року присуджуватимуть вперше. «Вибір Читомо» – це 12 найкращих книжок сучасної художньої та автодокументальної прози, перелік яких уклали 11 українських літературних критиків і один творчий тандем шляхом оцінювання. Докладніше:

<https://chytomo.com/vybir-chytomo-2025-litkrytyky-vidznachat-najkrashchu-ukrainsku-prozu-chytomo-vidznachyt-najkrashchyj-ukrainskyj-fikshn-ta-avtofikshn-roku/>

З'явився каталог української дитячої літератури 2025 року

Український інститут книги у межах другого Національного тижня читання літератури для дітей уклав та опублікував «Каталог української дитячої літератури 2025 року» – добірку видань різноманітної тематики та для читачів різного віку: від малюків до підлітків. Він охоплює 500 видань, які впорядковано у чотирьох тематично-вікових групах. Окрім того, усі назви книжок у каталозі мають гіперпосилання – за ними можна одразу придбати книжку безпосередньо у видавця. Докладніше:

<https://chytomo.com/kataloh-ukrainskoi-dytiachoi-literatury-2025/>

Під час святкового шопінгу зумери найчастіше обирають книжки – дослідження

Серед усіх товарів під час святкових покупок зумери у більшості випадків віддають перевагу книжкам – їх на подарунки обирає 20% респондентів, йдеться у дослідженні «Святковий шопінг українців» від української аудит-консалтингової компанії Deloitte Ukraine. Окрім того, результати опитування свідчать, що старші покоління менше схильні обирати книжки. Результати дослідження підтверджуються і на практиці – за даними генеральної директорки та співвласниці видавництва Vivat Ю. Орлової, типовим покупцем книжок протягом сезону святкового шопінгу є жінки 25–45 років, які купують книжки для родини, друзів і колег. Докладніше:

<https://chytomo.com/zumery-najchastishe-obyraiut-knyzhky/>

Музейна справа

Рух як музейний експонат: як у НХМУ працюють над можливістю архівувати танець. – Марія Кабацій

На початку грудня у Національному художньому музеї України між виставками робіт художника О. Мурашка і польсько-українських «Різних місць» протягом шести днів дослідники та практики танцю, музейники й історики працювали над створенням підходу до збереження танцювальної спадщини України. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1187782-ruh-ak-muzejniy-eksponat-ak-u-nhmu-pracuut-nad-mozlivistu-arhivuvati-tanec/>

Безсовісні танці: виставка про українське поетичне кіно в Довженко-Центрі у рамках Київської бієнале. – Олексій Мінько

Про виставку «У грандіознім сонцетанці, в космічнім клекоті тортур». Докладніше:

<https://artslooker.com/bezsovisni-tantsi-vystavka-pro-ukrainske-poetychne-kino-v-dovzhenko-tsentri-u-ramkakh-kyivskoi-biiennale/>

Музей Гончара подарує різдвяні зірки українським громадам

Відбиратимуть найвмотивованіші та найактивніші спільноти, які хочуть провести ходу. Кожна зірка – ручна робота, створена за традиційними українськими зразками. 4 міста отримають по 7 великих різдвяних зірок, ще 7 міст, відібраних журі, отримають по 1 зірці. Залишити заявку можуть громадські ініціативи, культурні спілки, школи, молодіжні спільноти та всі, хто готовий об'єднати своїх містян довкола коляди й ходи. Подаватися можуть громади в усіх містах України, крім Києва та Львова. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/muzej-gonchara-podaruye-rizdvyani-zirky-ukrayinskym-gromadam/>

Мандрівка у Жовківський замок: експозиція врятованих барокових скульптур світового рівня. – Галина Терещук

У Жовківському замку на Львівщині відкрито найбільшу в Центральній Європі постійну виставку барокової сакральної скульптури XVII–XIX століть. Близько 80 відреставрованих творів, врятованих у радянський час Б. Возницьким та колегами, вперше виставлено після 70 років у запасниках Львівської національної галереї мистецтв. Експозиція демонструє роботи відомих майстрів, зокрема Івана Георга Пінзеля, Йогана Пфістера та Франциска Оленського, і відображає спільний культурний простір Європи. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/skulptura-pinz-el-baroko-evropa/33621615.html>

На Кіровоградщині відкрили музей хору

Музей Муніципального камерного хору Кропивницького відкрито в обласному центрі 12 грудня, у Всесвітній день хорового співу. Експозиція складається зі світлин, афіш, нагород, творів мистецтва, предметів побуту, що розповідають історію Муніципального камерного хору Кропивницького. Докладніше:

<https://oleksandrivka.rayon.in.ua/news/856488-na-kirovogradshchini-vidkrili-muzej-khoru>

Охорона культурної спадщини

Україну обрали заступницею голови Бюро Комітету ЮНЕСКО з охорони нематеріальної культурної спадщини. – Валерія Буняк

Під час 20-ї сесії Міжурядового комітету ЮНЕСКО з охорони нематеріальної культурної спадщини, що проходила 12 грудня в столиці Індії Нью-Делі, Україну обрано заступницею голови Бюро Міжурядового комітету ЮНЕСКО з охорони нематеріальної культурної спадщини. За словами віцепрем'єр-міністра з гуманітарних питань – міністерки культури Т. Бережної, ця посада дає Україні можливість формувати порядок денний Комітету, пропонувати нові рішення, ініціювати майбутні проєкти та виробляти спільні позиції держав-учасниць для подальшого розгляду й ухвалення рішень. Як зауважили у Комітеті з питань гуманітарної та інформаційної політики, заступництво у Бюро також сприятиме включенню українських об'єктів

нематеріальної спадщини до Списку ЮНЕСКО та зміцненню культурної дипломатії країни на глобальному рівні. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246280/2025-12-12-ukrainu-obraly-zastupnytseyu-golovy-byuro-komitetu-yunesko-z-okhorony-nematerialnoi-kulturnoi-spadshchyny/>

Мін'юст найняв юристів в Іспанії, щоб повернути скіфське золото в Україну. – Софія Турко

Міністерство юстиції України уклало угоду з іспанською юридичною фірмою Clifford Chance S.L.P. на 40 тис. євро (1,97 млн грн). Україна хоче повернути 11 предметів скіфського золота – йдеться про коштовні предмети VIII–IV століть до нашої ери, в тому числі золоті сережки, кулон, чокери та пектораль, які мають художнє, історичне і наукове значення. Ще з 2014 року щодо цих предметів триває кримінальне провадження. Його розслідує Бюро економічної безпеки. У 2023 році Шевченківський суд Києва наклав на них арешт і визначив місце зберігання через Мінкульт. Суд вказує, що ці цінності було незаконно вивезено з України за кордон, їх приховали від митного контролю і намагалися легалізувати в ЄС. Це дає Україні підстави вимагати повернення цих культурних цінностей. У Мадриді є окреме кримінальне провадження, в якому українців В. Аксанюка й І. Тарнавського обвинувачують у незаконному привласненні та відмиванні коштів. У провадженні розглядають питання права власності чоловіків на культурні цінності – скіфське золото. Мін'юст зазначає, що іспанський суд може ухвалити рішення без врахування позиції України, тому потрібні юристи, які зможуть подати всі документи і представляти державу. Докладніше:

https://zaxid.net/minyust_naynyav_yuristiv_v_iskaniyi_shhob_povernuti_skijske_zoloto_v_ukrayinu_n1625840

«Квіти України» – пам'ятка архітектури: це підтвердив Верховний Суд. – Анастасія Курінська

Верховний Суд 7 листопада ухвалив залишити без задоволення касаційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю «Квіти України» та залишити постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 31.10.2023 без змін. Тобто будівля «Квіти України» зберегла за собою статус пам'ятки архітектури та монументального мистецтва. І це рішення є остаточним, оскільки касаційна інстанція є останньою ланкою в ієрархії судів. Докладніше про те, що цьому передувало:

<https://suspilne.media/culture/1187740-kviti-ukraini-pamatka-arhitekturi-ce-pidtvdiv-verhovnij-sud/>

Бібліотечна справа. Читання

Українська бібліотечна асоціація отримала одну з найвищих відзнак у бібліотечній сфері Німеччини

ВГО Українська бібліотечна асоціація (УБА) стала лавреатом медалі Карла Пройскера від Федерального об'єднання «Бібліотека та інформація Німеччини» (Bibliothek & Information Deutschland), яка є однією з найвищих

нагород у бібліотечній сфері Німеччини. Церемонія нагородження відбулася 11 грудня 2025 року у Берлінській державній бібліотеці. Українську бібліотечну асоціацію відзначено за виняткову стійкість та відданість справі збереження культури й освіти в умовах війни. Нагороду від імені УБА та всієї бібліотечної спільноти отримала культурна аташе Посольства України у Федеративній Республіці Німеччина А. Подоляк. Також в онлайн-форматі до церемонії долучилася президентка ВГО Українська бібліотечна асоціація, заступниця генерального директора Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого О. Бруй – вона виголосила промову. Окрім того, цього річ організатори вручили й додаткову нагороду – її отримала міжнародна мережа SUCHO (Saving Ukrainian Cultural Heritage Online – Збереження української культурної спадщини онлайн), яка працює над збереженням української цифрової культурної спадщини, що може бути втрачена через знищення чи технічні збої. «Українська бібліотечна асоціація вражаюче демонструє роль, яку бібліотеки можуть відігравати в часи кризи: як місця захисту, інформації та соціальної згуртованості. Згадуючи окремо SUCHO, ми також визнаємо глобальну солідарність, яка підтримує збереження культурної спадщини України», – додала президентка об'єднання «Бібліотека та інформація Німеччини» Карен Шмоль. Докладніше:

<https://chytomo.com/ukrainska-bibliotechna-asotsiatsiia-vidznaky/>

В Україні оголосили Різдвяний збір літератури для бібліотек сіл і селищ
Соціальна ініціатива «Будинок української книги» (БУК), покликана допомогти зібрати книги для публічних бібліотек у селищах та селах, оголосила про великий Різдвяний збір українськомовної літератури. Цього разу до збору доєдналася Укрпошта – всі охочі допомогти оновити бібліотечні фонди зможуть відправити книжки зі знижкою 50% на доставку. Докладніше про умови участі:

<https://chytomo.com/oholosyly-zbir-literatury-dlia-bibliotek-sil/>

У Львові й Дніпрі закриваються книгарні «Ноти» і «Ніша»

Припиняють роботу дві незалежні книгарні – львівська «Ноти» та дніпровська «Ніша». Докладніше:

<https://chytomo.com/u-lvovi-j-dnipro-zakryvaiutsia-knyharni-noty-i-nisha/>

Закордонні українці

Як українські хористки-біженки, «наближаючи мир», здобули Премію миру в Німеччині. – Мар'яна Сич

Після початку війни Т. Строгаль очолила жіночий хор «Ми з України» в Магдебурзі. Більшість хористок – біженки без музичної освіти, тож починали з двоголосся народних пісень. За майже чотири роки хор дав понад 200 концертів. А за колаборацію з магдебурзьким театром – виставу про українських жінок-біженок – отримав Премію миру імені німецького правозахисника та юриста Лотара Крайссіга. Докладніше про те, як українська пісня об'єднала жінок в екзилі, та про здобутки колективу:

<https://www.radiosvoboda.org/a/khor-bizhenok-nimechchyna-premiya-myru/33618948.html>

Бібліотекарів у світі усе частіше просять знайти книжки, яких не існує, через помилки ШІ

За словами бібліотекарів, студенти й дослідники регулярно звертаються з запитом на джерела, які на перший погляд виглядають переконливо, але насправді їх немає ні в каталогах, ні в архівах, повідомляє видання Scientific American. Часто йдеться про вигадані наукові статті, неіснуючі журнали або фальшиві архівні номери, створені чатботами на кшталт ChatGPT, Gemini чи Copilot. На цю проблему звернув увагу й Міжнародний комітет Червоного Хреста (ICRC), який опікується великими бібліотечними та архівними зібраннями. В організації наголосили, що інструменти ШІ не проводять досліджень і не перевіряють джерела, а лише генерують текст на основі статистичних мовних моделей. Через це вони можуть «вигадувати номери каталогів, описи документів або навіть платформи, яких ніколи не існувало». Голова відділу взаємодії з дослідниками бібліотеки Вірджинії Сара Фоллс розповіла, що близько 15% запитів, які бібліотека отримує електронною поштою, – це тексти, згенеровані ChatGPT. За її словами, для бібліотекарів це створює додаткове навантаження, адже довести, що унікального документа не існує, інколи складніше, ніж його знайти. Докладніше:

<https://chytomo.com/bibliotekariv-u-sviti-use-chastishe-prosiat-znajty-knyzhky-iakyykh-ne-isnuie-cherez-pomylky-shi/>

«Україна переможе». Як у росії переслідують за українські пісні, щоб «викликати загальний страх»

Від початку великої війни, як з'ясував проєкт «Радіо Свобода» «Север.Реалии», за виконання або прослуховування українських пісень у росії зазнали переслідувань щонайменше 45 осіб. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/rf-peresliduvannya-ukrayinski-pisni/33621437.html>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm